

Zorgplicht is goed franchisegeversschap

"Een franchiseformule is géén verzorgingsmodel met een eindeloze zorgplicht", roept Boris van der Ham en de franchisegevers(advocaten) "liken" die uitspraak dat het een lieve lust is. Wij keken naar de praktijk en wel naar een arrest van het Hof Arnhem-Leeuwarden van 5 februari jl. (ECLI:NL:GHARL:2019:1024). Een zaak waarin franchisenemers een vergoeding eisten van schade die was geleden door een verkeerde voorstelling van zaken van de franchisegever. Het Hof wees de eis af. Hoe zou dat onder de nieuwe wet uitpakken?

De samenvatting van het Hof

In deze zaak had een franchisegever, zoals dat veel vaker gaat, een aardig van cijfers voorzien uithangbord geplaatst waarop franchisenemers waren afgekomen. In hoeverre mochten de franchisenemers van deze cijfers uitgaan? Om te komen tot een antwoord op die vraag stelt het Hof dat de franchisegever:

- de ondernemer niet actief heeft benaderd;
- de ondernemer had aangegeven voldoende mogelijkheden te zien voor de vestiging, maar daarbij ook een aantal voorbehouden en kanttekeningen gemaakt.
- een conceptbegroting had gestuurd, met de kanttekening dat de vermelde brutowinst was gebaseerd op het gemiddelde in de branche, op basis waarvan de ondernemer een ondernemingsplan had opgesteld.
- de ondernemer had gewezen op de risico's van het starten van een franchiseonderneming en geadviseerd een externe deskundige een marktonderzoek, een haalbaarheidsonderzoek en een weloverwogen inschatting van de mogelijkheden van een winkel ten opzichte van een taakstelling te laten maken.
- op basis van het ondernemingsplan van de ondernemer een taakstellende begroting had opgesteld, daarbij uitgegaan van de door de ondernemer ingeschatte kosten en de gemiddelde marge voor de branche.

Geen prognose, dus geen onzorgvuldigheid

Het Hof oordeelde op basis hiervan dat de franchisegever dus duidelijk geen prognoses van omzetten en marges had verstrekt en dat de franchisenemer dus ook niet kon claimen dat de franchisegever onzorgvuldig had gehandeld. Uit de term "*taakstelling*" volgde, volgens het Hof, evident dat bij een gegeven kostenpatroon en een vooraf vastgestelde marge een bepaalde omzet moet worden gehaald en niet dat die omzet ook kan worden behaald. Ook was onvoldoende onderbouwd dat de franchisegever hem op dat punt misleidende informatie heeft verstrekt. Aldus het Hof.

Casus maakt roep om wetgeving begrijpelijk

Het zijn deze praktijken die de roep om wetgeving zo begrijpelijk maken. Een doorgaans ervaren franchisegever die met gemiddelde cijfers franchisenemers werft en daarbij - vaak mondeling - aangeeft dat er mooie kansen zijn voor een ondernemer, die weet dat de ondernemer die reageert op die cijfers wil kunnen vertrouwen.

Algemene waarschuwingen van de strekking: "uiteraard hangen kansen en risico's ook af van je inzet en je kwaliteiten als ondernemer" en "de eerder getoonde cijfers zijn gemiddelden" bieden in dat stadium weinig prikkels tot (zelf)kritiek.

Als de franchisenemer vervolgens ziet dat zijn adviseur, die helpt bij het opstellen van het ondernemingsplan, ook uitgaat van de informatie van de franchisegever (andere informatie is immers vaak niet beschikbaar) en dat de franchisegever vervolgens het ondernemingsplan overneemt in een zogenaamde taakstellende begroting, dan is er voor de franchisenemer weinig reden tot twijfel meer.

Hoe kan een franchisegever zich dan nog disculperen door zijn hoofd af te wenden met de uitspraak: “het was je eigen werk. Ik heb geen valse verwachtingen gewekt”.

Algemene gegevens en waarschuwingen onvoldoende

Op grond van het wetsvoorstel zou de franchisegever alle relevante informatie hebben moeten verschaffen, zodanig geformuleerd dat de ondernemer de operationele en financiële gevolgen kan overzien. Met het enkel opgeven van algemene branchegegevens, het aangegeven van een algemene kans, verder omkleed met waarschuwingen en een vingerwijzing naar de eigen verantwoordelijkheid voldoet de franchisegever niet toe aan de verplichtingen zoals verwoord in de nieuwe wet. Zeker niet als de franchisegever nalaat de cijfers van de ondernemer te controleren op juistheid en deze cijfers zelfs verwerkt in een taakstellende begroting. Dan neemt de franchisegever bewust het risico dat onzorgvuldigheid mede een basis gaat zijn voor de verwachtingen van en kennelijk zelfs afspraken met de ondernemer. Het is dan helemaal geen grote stap aan te nemen dat de informatie waarmee de ondernemer start en werkt mag worden beschouwd als een door franchisegever opgegeven prognose. Immers de franchisegever neemt de verantwoordelijkheid voor de uitwerking van het geheel en daarmee ook voor eventuele onvolkomenheden.

Zorgplicht, dus inderdaad

De nieuwe wet levert een veel zorgvuldiger start van de franchiserelatie op, waarbij de franchisegever inderdaad een verantwoordelijkheid heeft om de ondernemer goed te informeren. Zodat beslissingen op een gedegen fundament genomen kunnen worden. Die verantwoordelijkheid is niet eindeloos en ongelimiteerd, maar biedt een passende zorg die juist oplevert dat de ondernemer voor zichzelf kan gaan zorgen.

mr J. Teunissen
Manager Juridische Zaken
Vakcentrum Bedrijfsadvies